

NEDERLANDSCH KUNSTVERBOND, flamingantische vereniging, opgericht in juli 1855 te Antwerpen.

Stond een ruim, flamingantisch, programma voor : strijd voor de moedertaal, beoefenen en verbreiden van de Vlaamse letterkunde, stimuleren van de schone kunsten en de wetenschappen, alsmede ten slotte de culturele toenadering tussen Noord en Zuid. Aanvankelijk nam wellicht Jan van Ryswyck de leiding waar en een tijdlang fungeerde hij als secretaris. L. de Cuyper, C.J. Hansen en Em. Rosseels speelden eveneens een rol in het bestuur. De vereniging bestond hoofdzakelijk uit literatoren en kunstenaars. Ze legde grote ijver aan de dag, schreef wedstrijden uit en organiseerde allerhande manifestaties. Naar aanleiding van een dichtwedstrijd, die in juli 1855 ter gelegenheid van de 25ste verjaring van de Septemberdagen uitgeschreven werd, richtte het Kunstverbond zich in een open

MANIFEST

VAN 'T

NEDERLANDSCH KUNSTVERBOND

TER GELEGENHEID

VAN 'S VORSTEN 25-JARIGE TROONBEKLIMMING.

België nadert eerlang een gewigtig tijdstip, dat, blijkens aller voortekenen, met eene opbruiscende vreugde zal gevierd worden, daar het staatsbestuur alles inspant om dit jubelfeest zooveel mogelijk een algemeen nationaal karakter te geven. Wij bedoelen den 25^{en} verjaardag van 's Vorsten troonbeklimming.

Luidruchtig, schitterend inderdaad zal men den 21 Julij huldigen.

En als de Koning bejegend door zoo vele wenschen van heil, omringd door gansch eene jubelende Natie zich mogt verbeelden dat er niets meer ontbreekt aan 't geluk zijns volks, mogen wij Hem dit vertoog voor oogen leggen.

Want die vijf-en-twintig jaar hebben bij den Vlaming, bij elkenwaren Zuidnederlander geen onverdeeld gevoel tot jubelen opgewekt.

En trouwens, wat mogen, wat kunnen wij doen wanneer het kanon den dag zal aankondigen, dien wij zoo gaarne zouden maar niet kunnen vieren? wat kunnen wij doen?... Enkel Gode danken dat Hij ons 25 jaren rust en vrede geschonken heeft, vrede, die dan ook elken geesel, elke plaag, al de ellende die het volk beproefde, eenigszins dragelijk maakte; maar tevens zal er in onze ziel eene stem zijn, de stem der nationaliteit, die ons zegt:

Sinds vijf-en-twintig jaar zijt gij, vlamingen, miskend, verdrukt en vernederd.

Sinds vijf-en-twintig jaar wordt gij in eene vreemde taal aangesproken, gehoord, gevonnisd en geregt.

Sinds vijf-en-twintig jaar hebt gij fransch geld, een fransch hof, eene fransche wetgeving, een fransch bestuur, een fransch leger, een fransch geregt; — alles wat tot de uitroeiing uws geslachts helpen kunne.

Reeds vijf-en-twintig jaar vraagt gij te vergeefs een regt dat u de Grondwet toekent: « Gelijkheid voor allen en in alles. »

Sinds vijf-en-twintig jaar heeft de regering alles aangewend om, onder den steeds groeienden franschen invloed, dat eenige te vermooren wat u nog als Nederlander overbleef: uwe taal — het vaderland der ziel.

Sinds vijf-en-twintig jaar zijt gij vreemdelingen op uwen eigenen grond.

Wanneer die dag aanbreekt zal alles ons zeggen: jubelt zoo gij den Vorst bemint, want het is heden 25 jaar dat Hij het staatsroer in zijne wijze handen heeft. En de stem in ons binnenste zal antwoorden. — Wij beminnen wel den Vorst die de Voorzienigheid ons heeft toegezonden; wij beminnen onze instellingen, onze Regering — maar worden wij wederkeerig bemind?

Tijd en ondervinding hebben die vraag reeds lang opgelost.

Sinds vijf-en-twintig jaar is de Waal het bevoorregt, bedorven kind der regering — de Vlaming verstooten en miskend.

Voor den eenen is alles te verkrijgen omdat hij door zijne geboorte slecht fransch kent; — voor den anderen is niets te bekomen omdat het lot hem eene vlaamsche moeder gaf.

Weest fransch, roept men ons toe, en alles zal gedaan zijn.

Ha! weest fransch! verbastert u!

Verbrandt uwe geschiedenis.

Verloochent uw voorgelacht.

Laat u van uwen wortel rukken waarop gij vóór eeuwen gegroeid zijt.

Verliest al wat den Nederlander kenmerkt.

Verkoopt het Vaderland uwer ziel.

Vergeet uwe afkomst, den roëm dien gij in vorige eeuwen als Vlamingen gewonnen hebt, — en alles zal gedaan zijn!...

En wat zouden wij dan meer zijn dan negers in eene planterij; dan de Indianen in eene engelsche kolonie? — Die woonen ook in hun geboorteland, maar hoe woonen zij er?

Ach, hoe graag zouden wij den Vorst bewijzen onzer diepe verkleefdheid geven, indien wij met ieder jaar zijner regering onzen zedelijken ondergang niet gevoeld hadden; indien wij met den vijf-en-twintig-jarigen jubel zijner troonbeklimming, niet tevens het 25^{en} jaar onzer verdrukking, der miskenning onzer heiligste regten, ja bijna den hijkdienst van ons moreel volksleven te vieren hadden.

Wel is het ons een troost te gelooven, dat zijne Vaderlijke genegenheid niet overschillig voor onze billijke eischen bleef, en zoo de regering minder of wel meerder constitutioneel ware, ons meer regt zoude gedaan worden: — maar die troost helpt ons niets. Al valt onze beschuldiging regtstreeks op de regering, op de vertegenwoordigers der vlaamsche provinciën, die onder 't opzigt van taal geen greintje nationaal eergevoel bezitten, of hetzelfde niet met moed durven verdedigen, toch kunnen wij niet jubelen om het verloop van vijf-en-twintig jaren, en tevens duidelijk zien, dat, nog zoo een tijdperk, er ons niets meer zal overblijven van al wat een volk eigendommelijk kenmerkt?

Immers ook heeft men den Kinderen des Troons het heiligdom onzer volksgrootheid niet geopend? Zij kennen geen nederduitsch! en zullen dus later met onze kinderen als vreemdelingen omgaan: want de moedertaal zal hun den band der verkleefdheid niet om 't hart gelegd hebben. Alles voorspelt ons dat wij na weinige jaren in plaats van een vrij en eigen volk, een bespottelijk naafsels van Frankrijk zijn zullen.

Nog eens, den 21 Julij zullen wij Gode danken, dat wij onder onzen Vorst eene staatkundige rust genoten hebben, maar daarbij kunnen wij niet vergeten dat wij onder die 25jarige regering te vergeefs gevraagd hebben, wat een vrij volk niet behoeft te vragen, wat men aan slaven niet weigert, te weten: een bestuur in eigene taal, met erkenning van gelijk regt naast onze waalsche landgenoten.

Ziedaar wat wij in plaats van den gevraagden harp-zang der Regering toesturen. — En hij die, of om ingebeelde eer, of om eene ellendige spitsom, iets anders van zijne pen verkrijgen kan, is in geweten geen dichter, in de ziel geen Vlaming! geen Nederlander!

Antwerpen, 28 mei 1836.

Druck. van Fr. Adams, Mutsaardstraat, 2116

brief tot de minister van Binnenlandse Zaken, P. de Decker, om deze eraan te herinneren, dat er voor de Vlamingen vooralsnog geen redenen bestonden om België te bezingen. Op 28 mei 1856, in verband met de wedstrijd, uitgeschreven bij het 25-jarig bestaan van de monarchie, vaardigde het Kunstverbond andermaal een scherp manifest uit, dat wellicht een rol gespeeld heeft in het tot stand komen van de Grievencommissie op 27 juni 1856. De zuiver flamingantische doelstellingen en de politieke onpartijdigheid verklaren dat de vereniging in 1861 mede bijgedragen heeft tot de stichting van de Nederduitsche Bond te Antwerpen.

LITERATUUR : M. de Vroede, *De Vlaamse Beweging in 1855-1856. Bijdrage tot een meer verantwoorde kennis van haar evolutie* (1960); - H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, II (1963, p. 283-285).

JAN HARDY